

зкладах освіти, де директор не володіє або не може реалізувати класичний підхід «наукового управління». Проблеми, що виникають у ділових відносинах, можна вирішити, використовуючи експертний метод прийняття ефективних рішень, формуючи комунікативну компетентність педагогічного колективу.

Ділове спілкування у процесі управління закладом освіти може бути характеристикою якості діяльності керівника, здібності забезпечувати ефективну управлінську діяльність, і навіть створювати та відтворювати у колективі особливу атмосферу, що породжує певні норми відносин і поведінки.

Управління діловим спілкуванням при професійній взаємодії в колективі закладу загальної середньої освіти є ефективним за наявності у керівника організації комунікативних навичок для досягнення цілей професійної діяльності, культури ділового спілкування, мотивації до ефективної професійної діяльності тощо.

Таким чином, концептуальні ідеї, закладені у технологіях управлінської культури та управлінні діловим взаєминами у педагогічному колективі, вимагають від керівників закладів освіти високого рівня професіоналізму та постійної самоосвіти в аспектах ділового спілкування та управління в цілому.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПІД ЧАС ОЗНАЙОМЛЕННЯ З РІДНИМ МІСТОМ

*Богомаз М. А.
Кременчук, Україна*

Науковий керівник: *Яценко Тетяна Володимирівна,*
завідувач кафедри педагогіки та психології дошкільної освіти
Кременчуцького педагогічного коледжу імені А. С. Макаренка

«Патріотизм – серцевина людини,
основа її активної позиції»
Василь Сухомлинський

В умовах становлення незалежної та самостійної України дуже важливим є формування повноцінної національно-свідомої особистості та виховання патріотизму, що є значущим для майбутнього громадянина нашої держави. Нові покоління живуть та розвиваються в певному національному середовищі і їхнє життя залежить від своєрідності

національного ладу. В наш важкий і суперечливий період помітно зростає інтерес, повага до національної цивілізації, національної мови, та ін. Одним із найголовніших педагогічних завдань, що передбачено українським законом «Про дошкільну освіту» (Стаття 7) є «виховання у дітей любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, регіональних мов або мов меншин та рідної мови, національних цінностей Українського народу, а також цінностей інших націй і народів, свідомого ставлення до себе, оточення та довкілля» [1].

Урядом України було прийнято Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») у 1993 році. Значне місце в цій програмі займає розділ «Національне виховання». Саме цей розділ є одним із основних компонентів освіти та охоплює всі її складові. Таким чином, на сьогодні організація національно-патріотичного виховання дітей у освітніх закладах різних рівнів є досить актуальним.

Необхідність виховання у дітей патріотичних почуттів і цінностей у процесі їхнього залучення до культурної спадщини свого народу акцентовано в педагогічній спадщині Г. Ващенко, О. Духновича, А. Макаренка, С. Русової, К. Ушинського, В. Сухомлинського та ін.

Психологічні підґрунтя патріотичного виховання досліджували: Б. Ананьєв, П. Блонський, Л. Виготський, Г. Костюк, О. Леонтєв, О. Петровський, П. Якобсон. Серед сучасних дослідників, які вивчають питання стосовно патріотичного виховання та громадянських якостей особистості, – І. Бех, П. Вербицька, П. Ігнатенко, А. Погрібний, Ю. Руденко, К. Чорна, О. Шестопалюк та ін.

У монографії І. Бех написав, що «любов як компонент почуття і патріотизму – це глибоко розумово просвітлене переживання, тому воно й експресивно невиразне» [2, с. 127]. І якщо трапиться таке психологічне явище, як переживання за свою країну, тоді компонент любові стимулюватиме всі інші структурні компоненти почуття патріотизму, сприяючи його стійкості та дієвості.

На сьогодні проблема виховання патріотизму є поширеною через свою важливу роль у нашому житті. Тільки педагог-патріот, який має справжні патріотичні почуття, буде радіти успіхам вітчизняних спортсменів, артистів, учених та переживати їх невдачі з дітьми здатен виховувати у дітей це почуття патріотизму і дасть зрозуміти дітям, що це є благородною пристрастю людини.

На думку М. Машовець, «нинішні дошкільнята зростають у непростий час змін і суспільних зрушень. Надзвичайно важливо допомогти їм відчути причетність до життя своєї країни, міцний зв'язок з рідним народом, його минулим і майбутнім. Маємо плекати відповідальних громадян і розсудливих патріотів – активних,

ініціативних, толерантних, порядних, справедливих. Для цього мий самі повинні бути такими, що передбачає постійну роботу над собою і створення довкола себе українського національного середовища» [3].

Аналіз психолого-педагогічної літератури та чинних програм з питання формування національно-патріотичної компетентності дітей дошкільного віку показав, що на сьогоднішній день недостатньо розроблені методичні аспекти створення як діагностичних програм, так і засобів формування національно-патріотичної компетентності до рідного міста.

Розроблено критерії та показники визначення рівня національно-патріотичної компетентності дітей старшого дошкільного віку до рідного міста, до яких увійшли когнітивний, емоційний та поведінковий.

За результатами проведеного дослідження, ми з'ясували, що у дітей старшого дошкільного віку переважає низький рівень національно-патріотичної компетентності до рідного міста (38%), середній рівень демонструють 58% дошкільників, високий – всього 4%. Ми встановили, що найнижчий рівень розвитку має *емоційний компонент* національно-патріотичної компетентності дошкільників, вищий рівень відмічається під час дослідження *когнітивного компоненту* національно-патріотичної компетентності дошкільників до рідного краю та міста. Найвищий рівень розвитку дітей старшого дошкільного віку досяг *поведінковий компонент* національно-патріотичної компетентності до рідного міста. Гендерний аналіз показав, що дівчатка мають вищий рівень національно-патріотичної компетентності до рідного міста, ніж хлопці.

Розроблено, впроваджено та перевірено ефективність системи гурткової роботи по формуванню національно-патріотичної компетентності дітей старшого дошкільного віку під час ознайомлення з рідним містом.

Порівнюючи зміни, які відбулися під час дослідження та гурткової роботи можна говорити про достатньо високу ефективність проведеного експерименту. Тому що, значно змінилась кількість дітей, які демонстрували низький рівень прояву національно-патріотичної компетентності дошкільників до рідного краю та міста (з 46% на 23%), більше стало дошкільників з середнім рівнем (з 46% на 65%), відбулися зміни і у показниках високого рівня (з 8% на 12%). За результатами контрольного експерименту можна вважати, що теоретичне підґрунтя дослідження обрано правильно і визначені завдання здійснено.

Під час дослідження ми розробили методичні рекомендації батькам та вихователям, які забезпечать ефективність процесу формування національно-патріотичної компетентності дітей дошкільного віку до рідного міста.

Список використаних джерел:

1. Закон України Про дошкільну освіту. URL: <https://zakon.help/law/2628-III>
2. Бех І. Д. *Особистість на шляху до духовних цінностей : монографія*. Київ, Чернівці : «Букрек», 2018. 296 с.
3. Машовець М. *Патріотичне виховання в сучасному дошкільному закладу*. Палітра педагога. 2017. №4. С. 4.

УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПЕРСОНАЛУ У НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

*Большая О. В., Білик А. В.
Полтава, Україна*

Гармонійний розвиток персоналу та його управління є важливою умовою успішної діяльності навчального закладу. А особливо на сучасному етапі, коли прискорення науково-технічного прогресу веде до швидких змін і вимог до професійних знань, умінь і навичок. Наразі велика увага концентрується на сфері освітнього менеджменту, саме тому тема є актуальною [9, 10].

Метою роботи було висвітлення і розкриття особливостей управління професійним розвитком персоналу закладу освіти.

На сьогодні дослідженнями у сфері управління розвитком персоналу активно займаються як науковці, так і практиканти-управлінці. Хотілося б акцентувати особливу увагу на тому, що теорія колективу детально була розроблена видатним представником вітчизняної педагогіки А. С. Макаренком [8, 5].

Управління – це поштовх керівника до самореалізації підлеглих та їх успіх на робочій ниві. Новітня філософія освіти потребує формування вчителя сучасного типу, вчителя-гуманістичного підходу, який мав би можливість постійно самовдосконалюватися та розвиватися, був спроможним орієнтуватись у соціальних умовах, розумів специфіку розвитку культури, необхідність у духовному зростанні, розвитку себе, як особистості, для того щоб досягати успіхів у своїй праці. Тому, освітній менеджмент має бути направлений на активізацію діяльності колективу за допомогою створення таких умов, які б сприяли розвитку творчого потенціалу. В першу чергу, управління повинно бути направлене на особистість педагога, на реалізацію його внутрішніх ресурсів за допомогою використання традиційних підходів і розробкою нових [4, 6].

Розвиток учителя навчального закладу, як професіонала – це досить тривалий та різноплановий процес. Саме від адміністрації школи залежить уміле визначення сфер перспективного розвитку педагога,